

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **B. U.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2013, č. j. OAM-167/ZA-ZA13-ZA04-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 1. 2014, č. j. 1 Az 13/2013 - 40,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II.** Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 6. 2013, č. j. OAM-167/ZA-ZA13-ZA04-2013 (dále jen „rozhodnutí žalovaného“). Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o azylu“).

I. Vymezení věci

[2] Úvodem považuje Nejvyšší správní soud za vhodné připomenout dosavadní vývoj v právě posuzované věci. Z předloženého správního spisu lze zjistit, že stěžovatel dne 30. 5. 2013 podal žádost o udělení mezinárodní ochrany. Jako hlavní důvod, proč se nechce vrátit do své vlasti, tj. do Mongolska, uvedl, že je tam proti němu vedeno trestní řízení a on nechce být trestán za tutéž věc dvakrát, když již byl odsouzen na území České republiky. Mimo to dodal, že se bojí v Mongolsku výhrůžek, aniž blíže specifikoval jejich původce. Dne 13. 6. 2013 byl se stěžovatelem proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, při kterém zopakoval a rozvedl důvody, pro které podal svou žádost o udělení mezinárodní ochrany. Specifikoval zejména, že mu vyhrožují a vydírají ho lidé, vůči nimž nedokázal splnit své závazky plynoucí z jeho tehdejšího podnikání, jež spočívalo ve zprostředkování práce pro mongolské občany v České republice. Na podporu svých tvrzení předložil prohlášení své sekretářky, která žije v Mongolsku. Stěžovatel dále uvedl, že má obavy z mučení a ze špatných hygienických a životních podmínek ve věznicích.

[3] Žádost o udělení mezinárodní ochrany žalovaný zamítnul jako zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu, neboť stěžovatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu.

[4] Stěžovatel podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, ve které namítal, že žalovaný nedostatečně zdůvodnil stanovisko, na jehož základě označil Mongolsko za bezpečnou zemi původu, když vycházel z dokumentu, jehož původcem je sám žalovaný. V Mongolsku je trestně stíhán pro zpronevěru peněz, které však nezpronevěřil, ale přišel o ně uložením trestu propadnutí věci, který mu byl uložen v České republice. V řízení předložil žalovanému doklad, že mu mongolská ambasáda v důsledku zmíněného trestního stíhání v Mongolsku odmítla vydat cestovní doklad. V případě, že by cestovní doklad dostal, mohl by vykonat trest vyhoštění vycestováním do jiné země než do Mongolska. Dále stěžovatel zmínil své obavy z návratu do Mongolska, kde je trestně stíhán. Za relevantní považuje zejména fakt, že je ve své zemi původu stíhán za čin, za který byl již v České republice pravomocně odsouzen. Na podporu svých tvrzení uvedl, že sekretářka z jeho kanceláře v Mongolsku již čelila pronásledování a nátlaku ze strany tamních orgánů činných v trestním řízení. Neudělením mezinárodní ochrany se žalovaný také dopustil porušení článku 3 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „Evropská úmluva“) a článku 3 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále jen „Úmluva proti mučení“). Napadené rozhodnutí je rovněž v rozporu se zásadou *non-refoulement*.

[5] Městský soud dospěl k závěru, že žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně zdůvodnil, že je stěžovatelova žádost zjevně nedůvodná z hlediska všech forem mezinárodní ochrany, tj. z hlediska § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Tvrzené pronásledování od osob, kterým měl stěžovatel zprostředkovat práci v České republice, městský soud nevyhodnotil jako důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, neboť z prohlášení sekretářky stěžovatele nevyplývá, že by se v některém z případů jí popisovaného vyhrožování a násilí páchaného na její osobě obrátila na policii. K tvrzenému trestnímu stíhání za čin, za který byl již stěžovatel odsouzen v České republice, uvedl, že stěžovatel předjímá výsledek řízení a během pohovoru sám připustil, že informace o trestním řízení získává zprostředkovaně a aktuálně nemá přehled o tom, v jakém stadiu se jeho trestní stíhání v Mongolsku nachází. Ani porušení čl. 3 Evropské úmluvy, resp. Úmluvy proti mučení, městský soud nepřisvědčil. Nehledě na to, že je tato námitka poměrně obecná, věnoval se žalovaný otázce hrozícího mučení v odůvodnění napadeného rozhodnutí, jež soud považoval za dostatečné. Nad to městský soud připomněl, že Mongolsko ratifikovalo Úmluvu proti mučení a žádné důkazy či indicie nespovídají tomu, že by Mongolsko mělo své mezinárodní závazky porušovat. Městský soud rovněž nedospěl k závěru, že by napadeným rozhodnutím byla porušena zásada *non-refoulement*. K námitce, že žalovaný vycházel z dokumentu, který sám vytvořil, městský soud uvedl, že ze zdrojů uvedených v závěru dokumentu „Hodnocení Mongolska jako bezpečné země původu“ ze dne 10. 9. 2012, vytvořeném oddělením zahraničních vztahů a informací o zemích původu, odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR, lze vyčíst, že jde o kompilát vycházející z několika nezávislých dokumentů, jejichž autorem není sám žalovaný.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku městského soudu brojí stěžovatel kasační stížností. Po shrnutí důvodů, pro které podal žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice, uvádí, že nemůže souhlasit se závěry městského soudu, neboť městský soud shodně jako žalovaný dostatečně neposoudil stěžovatelem uplatňované námitky splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany, a to zejména s ohledem na existenci hrozby vážné újmy.

pokračování

[7] Hrozbu vážné újmy spatřuje v hrozícím nelidském zacházení, úzce souvisejícím s vedeným trestním řízením a následném odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody s výkonem trestu v prostorách věznice, která neodpovídá hygienickým standardům a dochází v ní k porušování základních práv vězňů a neposkytování dostatečné odborné lékařské péče. Současně stěžovatel vznášel námitku hrozby pronásledování, a to nejen ze strany soukromých osob – bývalých klientů stěžovatele pro jeho neschopnost dostát závazkům v důsledku uložení trestu propadnutí věci, ale také orgány veřejné moci v rámci trestního stíhání pro těžké skutky, pro které byl již jednou pravomocně odsouzen a za jejichž spáchání již vykonal uložený trest, které je *ipso facto* nutné považovat také za pronásledování. Dále je zde hrozba pronásledování z důvodu sexuální orientace stěžovatele, kdy lidé s homosexuální orientací jsou na území Mongolska beztrestně pronásledováni a je jim zasahováno do jejich základních práv a též do jejich duševní a tělesné integrity, a to nejen ve věznicích, ale také v běžném životě.

[8] K odkazu městského soudu na ratifikování Úmluvy proti mučení ze strany Mongolska, stěžovatel uvádí, že ze samotné ratifikace Úmluvy proti mučení není možné generalizovat, že na území Mongolska nehrozí mučení a kruté zacházení. Česká republika také ratifikovala Úmluvu proti mučení a Evropskou úmluvu a přesto Evropský soud pro lidská práva shledal porušení těchto úmluv ve věci Kummer v. Česká republika.

[9] Žalovaný a městský soud posoudily otázku bezpečnosti země původu pouze v obecném měřítku, kdy se nezaměřily na problematiku postavení homosexuálů v běžném životě i ve výkonu trestu odnětí svobody a na životní podmínky v prostorách zařízení sloužících k výkonu trestu odnětí svobody, včetně posouzení dostupnosti zdravotní péče, a to vše zejména s ohledem na postoj předmětných orgánů veřejné moci k hrozbě dvojího trestání pro tentýž skutek v případě stěžovatele.

[10] Stěžovatel s doplněním kasační stížnosti navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek. Vykonatelnost napadeného rozsudku by pro stěžovatele znamenala nenahraditelnou újmu, kterou spatřuje ve skutečnosti, že by byl povinen vycestovat na území Mongolska, kde je ohrožen krutým a nelidským zacházením a výrazným zhoršením zdravotního stavu.

[11] S ohledem na výše uvedené navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že plně souhlasí s napadeným rozsudkem městského soudu. K tvrzené hrozbě vážné újmy spočívající v trestním stíhání v Mongolsku uvádí, že mu nepřísluší hodnotit, zda byl či nebyl spáchán trestný čin. Samo probíhající trestní řízení nelze bez dalšího považovat za azylově relevantní skutečnost. Obecnými podmínkami ve vězení v Mongolsku se správní orgán podrobně zabýval, situací homosexuálních osob v Mongolsku nikoliv, neboť tuto skutečnost stěžovatel v průběhu správního řízení nikdy nezminil. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, případně zamítl pro nedůvodnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud nejprve v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení

správního Nejvyššího správního soudu odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znak tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

[14] Nejvyšší správní soud nespátřuje ve skutečnostech namítaných stěžovatelem přesah jeho vlastních zájmů, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

[15] Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že městský soud nedostatečně posoudil jeho námitky týkající se existence hrozby vážné újmy spočívající v možném odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody s výkonem trestu v prostorách věznice, která neodpovídá hygienickým standardům a dochází v ní k porušování základních práv vězňů a neposkytování dostatečné odborné lékařské péče. V podané žalobě ze dne 3. 7. 2013 ani v doplnění žaloby ze dne 10. 7. 2013 stěžovatel nenamítal existenci hrozby vážné újmy spočívající v možném výkonu trestu v prostorách věznice, která neodpovídá hygienickým standardům a dochází v ní k porušování základních práv vězňů a neposkytování dostatečné odborné lékařské péče. Městský soud se tedy podmínkami v mongolských věznicích nemohl s ohledem na § 75 odst. 2 s. ř. s. zabývat.

[16] Co se týče namítaného pronásledování, v průběhu správního řízení stěžovatel tvrdil pronásledování ze strany soukromých osob, vůči nimž nedokázal splnit své závazky plynoucí z jeho tehdejšího podnikání. Na podporu svých tvrzení předložil prohlášení své sekretářky žijící v Mongolsku, ze kterého vyplývá, že byla ze strany zmíněných osob napadána a bylo jí vyhrožováno. Městský soud v napadeném rozsudku správně konstatoval, že z prohlášení sekretářky nevyplývá, že by se obrátila na policii s žádostí o ochranu. S ohledem na předchozí judikaturu Nejvyššího správního soudu (zejména rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 – 51), tak nelze tvrzené pronásledování ze strany soukromých osob považovat za důvod pro udělení mezinárodní ochrany.

pokračování

[17] V kasační stížnosti stěžovatel rovněž namítá pronásledování ze strany orgánů veřejné moci, které spatřuje v samotné skutečnosti, že je proti němu vedeno trestní stíhání pro téže skutky, pro jaké byl již jednou pravomocně odsouzen a za jejichž spáchání již vykonal uložený trest. K této námitce je potřeba v první řadě odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 4. 2012, č. j. 7 Azs 9/2012 – 46, kde zdejší soud uvedl, že „hrozbu pronásledování nevytváří sama o sobě skutečnost, že proti žadateli o udělení mezinárodní ochrany může být v zemi původu zabýváno, nebo dokonce již bylo zabýváno, trestní stíhání v právním a institucionálním prostředí nedosahujícím běžné úrovně západních právních států. Takový komfort v poskytování azylové ochrany je totiž nemyšlitelný, neboť by v podstatě znamenal, že každému trestně stíhanému v zemích, kde úroveň ochrany lidských práv nedosahuje západních standardů, má být poskytnut azyl. (...) Mezinárodní ochrana jako právní institut není nástrojem pro vyhnutí se snášení negativních důsledků trestního stíhání v zemi původu (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Hrozba trestního stíhání či již zabývané stíhání tak může být sama o sobě azylově relevantní jen v omezeném okruhu případů, a to tehdy, když osobě, jež je jí ohrožena, v souvislosti s tím hrozí skutečně zásadní fyzické či psychické útrapy či dokonce smrt již jen z důvodu, že v zemi původu takové následky trestního stíhání pravidelně (tj. ve významné části případů) nastávají, tj. jsou přiměřeně pravděpodobné. Dále tomu může být v případech, kdy je z konkrétních skutečností patrné, že u žadatele se okolnosti jeho stíhání či možného stíhání v nežádoucím směru významně a s velmi tíživými důsledky pro sféru jeho základních práv vymykají obvyklým standardům země původu. Např. proto, že stíhání je vedeno z účelových politických důvodů či proto, aby zastrašilo, umlčelo či jinak nelegitimně ovlivnilo stíhaného nebo jej připravilo o majetek, případně zničilo jeho společenské postavení, přičemž prostředky k nápravě takto účelového trestního stíhání a na ochranu stíhaného v zemi původu nejsou k dispozici či jsou neúčinné.

[18] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud neshledal skutečnost, že je vedeno trestní stíhání proti stěžovateli, za azylově relevantní ve smyslu výše citovaného judikátu. Tvzení, že je proti stěžovateli v Mongolsku vedeno trestní stíhání pro téže skutky, pro jaké již byl odsouzen v České republice (a vykonal uložený trest), je pouze spekulativní a ničím nepodložené. Sám stěžovatel při pohovoru dne 13. 6. 2013 uvedl, že informace o svém trestním stíhání v Mongolsku získává zprostředkovaně a neví, v jakém stadiu se toto trestní stíhání nachází. Stěžovatel dále uvedl, že je v Mongolsku stíhán pro zpronevěru, podvod a padělání veřejných listin, v České republice byl odsouzen pro trestné činy organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice, padělání a pozměňování veřejné listiny a nedovolené výroby a držení státní pečeti a úředního razítka. Tvzeným trestným činem, pro který má být stěžovatel opakovaně trestán, tak může být pouze padělání veřejných listin. Nebylo však nijak doloženo, že je stěžovatel v Mongolsku trestně stíhán za padělání stejných veřejných listin, pro jejichž padělání byl odsouzen v České republice. Bez dalšího tedy nelze dovozovat, že je v Mongolsku vedeno trestní stíhání proti stěžovateli za tentýž skutek, za jaký byl odsouzen v České republice.

[19] K hrozícímu pronásledování z důvodu homosexuální orientace zdejší soud uvádí, že stěžovatel nikdy v průběhu správního ani soudního řízení před městským soudem netvrdil, že je homosexuálně orientován a že mu hrozí pronásledování z tohoto důvodu. Toto tvrzení se nově objevuje až v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tedy k této nově uplatněné skutečnosti nemohl podle § 109 odst. 5 s. ř. s. přihlídnout. Zároveň se nelze ztotožnit s námitkou stěžovatele, že se žalovaný ani městský soud nezabývaly problematickým postavením homosexuálů v Mongolsku. S ohledem na to, že stěžovatel nikdy netvrdil, že je homosexuál a že mu z tohoto důvodu hrozí pronásledování, nebylo potřeba se postavením homosexuálů v Mongolsku zabývat.

[20] Co se týče argumentace stěžovatele, že ze samotné ratifikace Úmluvy proti mučení není možné generalizovat, že na území Mongolska nehrozí mučení a kruté zacházení, je nutno konstatovat, že žádné důkazy či indicie nespovídají tomu, že by Mongolsko ve stěžovatelově případě mělo porušovat své mezinárodní závazky. V posuzované věci tedy nebylo prokázáno, že v případě

stěžovatele nelze Mongolsko považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. shledal nepřijatelnou a odmítl ji. Návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť o kasační stížnosti samotné rozhodl bezodkladně po předložení věci a po vykonání nezbytných procesních úkonů v řízení.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. května 2014

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu